

WHYN NEHRİ CİNAYETİ

İngilizce Aslından Çeviren: Çiğdem Öztekin

Çözümleme Kulübü¹
üyelerinin katkılarıyla

AGATHA CHRISTIE
DOROTHY L. SAYERS
CLEMENCE DANE
HENRY WADE
JOHN RHODE
MILWARD KENNEDY
RONALD A. KNOX
EDGAR JEPSON
ANTHONY BERKELEY
GILBERT K. CHESTERTON
VICTOR L. WHITECHURCH
FREEMAN WILLS CROFTS
GEORGE D. H. COLE VE MARGARET COLE

¹ The Detection Club.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	17
DOROTHY L. SAYERS	
GİRİŞ Üç Yanılsama	23
GILBERT K. CHESTERTON	
1. BÖLÜM Yelkenler Fora	31
RAHİP VICTOR L. WHITECHURCH	
2. BÖLÜM Son Haberler	43
GEORGE D.H. COLE ve MARGARET COLE	
3. BÖLÜM Gelgitle İlgili Parlak Düşünceler.....	60
HENRY WADE	
4. BÖLÜM Önemli Konuşmalar	76
AGATHA CHRISTIE	
5. BÖLÜM Müfettiş Rudge'ın Kafasında Bir Teori Şekilleniyor	86
JOHN RHODE	
6. BÖLÜM Müfettiş Rudge Daha İyi Düşünüyor.....	102
MILWARD KENNEDY	
7. BÖLÜM Müfettiş Şokta	121
DOROTHY L. SAYERS	
8. BÖLÜM Kuşuklu Otuz Dokuz Nokta.....	160
RONALD A. KNOX	

9. BÖLÜM Gece Ziyaretçisi	199
FREEMAN WILLS CROFTS	
10. BÖLÜM Banyo Küveti	221
EDGAR JEPSON	
11. BÖLÜM Rahip Evinde	227
CLEMENCE DANE	
12. BÖLÜM Kaos Çözümleniyor	236
ANTHONY BERKELEY	
EK I ÇÖZÜMLEMELER	321
EK II SANDAL BAĞLAMA KONUSUNDA NOTLAR	357
FITZGERALD'IN VASİYETNAMESİYLE	
İLGİLİ AVUKAT GÖRÜŞÜ	361

GİRİŞ

Üç Yanılsama

GILBERT K. CHESTERTON

Esrarın ortamı halka halka dolduran buğulu dumanı içinde bir an belirip ve sonra kaybolan bu üç sahne, Hong Kong'daki sefil bir esrar tekkesinin çevresinde hâlâ dolaşp duran bu üç öykü, ilerde bir gün esrarın da etkisiyle görülmüş yanılsamalar olarak kafalardan silinip atılmış olabilirdi. Oysa bunlar gerçekte, bir adamın yaşamındaki büyük talihsizliklerin aşamalarıydı, ama daha o günün sabahında bu dramda rol alan kişilerin çoğu tarafından unutulacaktı. Geride yalnızca o batakhaneinin karanlık ve neredeyse görülmeyen girişinin üzerinde kabataslak çizilmiş parlak kırmızı bir ejderha motifiyle sallanan büyük kâğıt fener kalacak, ay kaybolacak, sokak boşalacaktı.

Uzakdoğu'nun gizeminden bahsederken içine düştüğümüz yanlış bir algı vardır. Uzakdoğu çok yaşlıdır, geçip giden çağlarla birlikte katılmış, kemikleşmiştir. Batının yaşam ve devinim sorunlarının çokluğu yanında Uzakdoğu yalın, çok daha az maskeli ve çok daha az gizemlidir. Buranın sefil, pis yaşamını oluşturan uyuşturucu satıcıları, esrar tekkeleri ve fahişeleri bellidir ve işlevleri kabullenilmiştir, sosyal hiyerarşide yerleri vardır, hatta bazen tıpkı tapınaklarda dans eden genç kızlar gibi resmî ve neredeyse dinî bir görev üstlendikleri bile kabul edilir. Aslında bir an için o batakhaneinin kapısından giren ve bir süre burada kalan İngiliz

denizci onlardan çok daha gizemliydi; hatta gizemin ta kendisiydi. Bu onun karakterinde vardı, hem bireyci hem milliyetçi, bir sürü karmaşık ve çelişkili duygunun etkisinde; ikilemler; dayatılmış kurallar ve bu kurallarla uzlaşmak için verilen ödünler, değişken, huzursuz ve mantığa dayandırılmayan tuhaf bir vicdan; dinin ötesinde dinsel duygular ve duyarlılıktan kaynaklanan içgüdüsel tepkiler; yalnızca elverişli ve profesyonel olmasıyla övünülen bir vatanseverlik; büyük bir Pagan ve büyük bir Hıristiyan geçmişin karmaşık gelenekleri; kısacası bütünüyle Batı'nın gizemi. Ve asla bunlar üzerinde düşünmediği için giderek büyüyen çelişkileriyle daha da gizemli bir hâle dönüşen bir kişilik.

Bu, aslında herkesin bu öykünün amacı konusunda düşünmesi gerekenlerden yalnızca biri. Denizci de kendi mizacındaki her insan gibi üzerindeki bireysel baskıdan ciddi anlamda nefret ediyordu; bu sorumluluk duygusunun tüm uygarlığına ya da ülkesine yahut sınıfına yayılmış olduğunu bilmesi de onu bu kişisel olmayan, kolektif baskının boyunduruğundan kurtarmıyordu. Denizci o sırada Hong Kong Limanı'nda demirlemiş bir savaş gemisinin kaptanıydı. Büyük Britanya'nın Çin'i zorla aphyon bataklığına sürüklediği utanç verici bir savaşın içinde olsalar bile ona kalsa Hong Kong'u yerle bir eder ve içindeki insanların yarısını öldürürdü. Yine de yolda ilerlerken üstü başı yağ içinde, pis, sarı bir zorba tarafından sürüklenen Çinli kızın tepetaklak esrar tekkesine doğru fırlatıldığını gördüğünde, birden içinde bir şeylerin kabarıp yükseldiğini hissetti; asla geçmişte kalamayan 'çağdan' bir iz; Barbarlığın yakıp yok edemediği belli bir romantizm; haksız bir şekilde aşağılanan muhteşem Don Kişot'luk ruhunun idealizmi ve hayalperestliği. İki ya da üç sert isabetli yumruk darbesi ve tekmeyle Çinli adamı yoldan aşağı yuvarladı, adam uzaktaki bir çukura yığılıp kaldı. Bu arada kız çoktan karanlık gi-

rişin arkasındaki merdivenlerin aşağısında kaybolmuştu, denizci yalnızca kızgın bir boğanın içgüdüsel tepkisi ve ataklığıyla bir an bile düşünüp taşınmadan kızın peşinden gitti. Bilincinde olmasa da o an kafasında dizginlenemez bir öfke ve tutsağı bu iğrenç zindandan kurtarmak dışında hemen hiçbir şey yoktu. Doğal olarak böylesine basit bir ruh hâli içindeyken bilinçaltındaki uyarı dalgalarını es geçip, kendini kaybetti; kan kırmızısı fenerdeki ejderha sanki şehvetli bakışlarıyla onu süzüyordu, duyguları öylesine çöşmüş, gözünü karartmıştı ki Aziz George²un mızrağıyla kazandığı zafere benzer bir hamle yaptı, ama kendini ejderha tarafından yutulmuş şekilde buldu.

* * *

Ancak bu kahramanlık hayalinin sonucunda ortaya çıkan bir sonraki sahne ise ne bazı sansasyon meraklılarının haklı olarak beklemedikleri gibi bir ölüm sahnesiydi ne de bir cezalandırma. Aslına bakarsanız modern çağın sözde rafine zevklerini işkence sahneleriyle tatmin etmeye çalışmaya da gerek yok, birinci bölümdeki ana karakteri öldürerek sıradan bir mutlu sonun basitliğinden kaçınmaya da. Hem zaten ortaya çıkan sahne belki de sonuçları açısından ölümden çok daha trajikti. En trajik tarafı ise aslında çok komik olmasıydı. Esrar tekkesinin ucuz, gösterişli fenerinin cılız ışığı o akşam uyuşturucu etkisiyle kendinden geçmiş bir yığın

2 Aziz George, Hristiyan mitolojisinde kendini İsa yolunda savaşmaya adanmış mitolojik bir kişidir. Ülkemizde Aya Yorgi olarak bilinir. Rivayete göre Avrupa'da bir gölde ortaya çıkan bir ejderha göl kenarında yaşayan halkı rahatsız etmeye başlamıştır. Bu rahatsızlık dolayısıyla ile halk ejderhayı beslemek zorunda kalmış ve ona her gün koyunlarından vermeye başlamıştır. Ancak koyunlar bitince köyde yaşayan genç kızlar bu canlıya kurban edilmiştir. Tam kralın kızının kurban edileceği aniden ortaya çıkan Aziz George, ejderhayı öldürmüştür ve kızı kurtarmıştır.

sarı tenli insanı, o sabah Hong Kong'a demirleyen, bayrağında yıldızlar ve çizgiler olan gemiden inmiş bir grup denizciyi ve son olarak da uzun boylu, üzerinde İngiliz gemisinin kaptan üniforması olan bir deniz subayını aydınlatıyordu. Kaptan kendinden geçmiş bir hâlde tuhaf hareketler yapıyordu, görüldüğü kadarıyla tuhaf, anlaşılmaz güdülerin etkisindeydi. Bazıları onun *hornpipe*³ yapıyor olabileceğini söyledi, ama bu o kişilerin tarafsız kalma içgüdüsüyle yarattıkları bir yorumdan başka bir şey değildi.

Sahneyi seyreden mürettebat Amerikalıydı, tabii sözde, bazıları İsveçliydi, bazıları Polonyalı, birçoğu da milliyeti tam olarak söylenemeyecek Slav ırkından. Dünyanın dört bir ucundan gelmiş çok sayıda zenci de vardı aralarında. Hepsi görmeyi çok istedikleri ancak daha önce hiç görmedikleri, göremeyecekleri bir şeyi seyreliyorlardı. Kontrolünü kaybetmiş bir İngiliz denizci subayı, ağır abartılı hareketlerle sağa sola sallandı, kıvrırdı, yalpaladı, sonra birden iki büklüm oldu ve büyük bir patırtıyla birlikte yere serildi.

Bir yandan da mırıldanıyordu:

“Kahrolası viski, hımm... Lanet şey... Çok kötü... Kahretsin, ama çok iyi. Bakın size söylüyorum.” Mantıklı bir açıklama yapma çabası içinde konuşuyordu. “Lanet vis... Adamı ne yapıyo... Biliyo musun... Kötü, çok kötü... Zararlı... Kahretsin bu vis... Çok da iyi.”

“Viskiden çok daha fazlasını içmiş.” dedi İsveçli denizcilerden biri İsveç aksanlı bir İngilizceyle.

“Bence ne bulduysa içmiş.” dedi Polonyalı düzgün bir aksanla.

Sonra ufak tefek, yanık tenli, Budapeşte'de doğmuş ancak Whitechapel'de yaşayan bir Musevi ıslıkla orada duyduğu bir şarkıyı çalmaya başladı. “Güzel kızlar denizcileri sever.” O şarkıda ileride günün birinde Trotsky'nin yüzünde de görülecek ve dünyayı değiştirecek bir aşağılama vardı.

3 *Horn-Pipe*: Gemici dansı, eski bir İngiliz dansı.

Üçüncü sahnede ise Hong Kong Limanı'nda şafak söküyor, bayrağında yıldızlar ve çizgiler olan bir savaş gemisi İngiliz bayrağının dalgalandığı bir diğer savaş gemisinin yanında duruyordu. İkinci gemide büyük bir telaş, karmaşa ve anlaşılmaz bir çaresizlik vardı. Birinci ve ikinci gemi subayı giderek artan bir umutsuzluk ve panik içinde birbirlerini süzüyorlardı. Biri saatine baktı.

Ardından sert bir ses tonuyla diğerine “Aklınıza gelen bir şey var mı, Bay Lutterell?” diye sordu. Bakışları uzaklara dalıp dalıp gidiyordu.

Bay Lutterell, “Sanırım onu bulmak için birini sahile göndersek iyi olacak.” dedi.

Tam o anda iri yarı, bezgin ifadeli üçüncü bir subay soluk soluğa, çekingen hareketlerle yanlarına yaklaştı. Onlara verecek bir haberi olduğu ancak bunu söylemekte zorlandığı anlaşılıyordu.

Sonunda, “Şey efendim.” dedi. “Onu bulduk. Kaptan bulundu.”

Adamın ses tonu öyle tuhaftı ki Birinci Subay dehşetle irkildi.

“Bulduk derken ne kastediyorsunuz?” diye haykırdı. “Sanki ölmüş gibi konuşuyorsunuz.”

“Öldüğünü sanmıyorum.” dedi denizci rahatsız edici bir tonda. “Ama ölüden farksız.”

İkinci Subay araya girerek, “Efendim, sanırım onu buraya getiriyorlar.” dedi. “Umarım çabuk olurlar ve çenelerini tutmayı da başarırlar.”

Birinci Subay'ın bu koşullar altında başını kaldırıp saygın kaptanlarının kutsal gemilerine getirilmesini izlemek dışında yapabileceği bir şey yoktu. Kaptan tıpkı ağır bir çuval gibi üstü başı kir pas içindeki iki hamalın sırtında gemiye taşındı. Subaylar hemen kaptanın yanına koşular ve onu kamarasına taşıdılar.

Onu kamarasındaki yatağına yatırdıktan sonra Bay Lutterell hızla geri dönüp, Doktoru yanına çağırtdtı.

Hamalları işaret ederek “Bu ikisi biraz beklesinler.” dedi. “Onlardan bilgi almamız gerekiyor. Her neyse, Doktor, bakabil-diniz mi, nesi var?”

Doktor otoriter, ince zayıf yüzlü bir adamdı, aslında cana ya-kındı, dürüsttü, ama asla gerçek fikrini hiç çekinmeden söyleyen bir insan değildi. Her nedense bu kez dobra dobra konuşmaktan çekinmedi.

“Onu doğru dürüst muayene etmeme bile gerek kalmadan ne olduğunu görüyor ve kokusunu alabiliyorum. Besbelli ki esrar, viski ve Allah bilir daha neler... Eline ne geçtiyse içmiş. Bir dolu zehir.”

Lutterell düşünceliydi, kaşlarını çatarak sordu.

“Peki, yara beresi var mı?”

Doktor açık yüreklilikle, “Yok sayılır, ama kendini bitirmiş.” dedi. “Kendi eliyle kendi işini bitirmiş. Nakavt!”

Birinci Subay ciddi bir ifadeyle, “Bunu söylemeye hakkınız yok.” dedi. “Bu otoritelerin bileceğı bir şey.”

“Evet, ama” dedi diğeri dikbaşlılıkla. “Bu durumda askerî mahkemede yargılanacağı kesin. Neyse ki yarası beresi yok.”

Öykünün ilk üç aşamasının sonu işte böyle ve ne yazık ki bu noktaya kadar öykünün pek etik olmadığını da kabul etmek gerekiyor.

1. BÖLÜM

Yelkenler Fora!

PEDER VICTOR L. WHITECHURCH

Lindham'da herkes ihtiyar Neddy Ware'i tanırdı. Köyün yerlisi değildi, yalnızca on yıldır burada yaşıyordu, dolayısıyla bütün ömrünü dünyanın bu sessiz sakin yöresinde geçirmiş köy sakinlerinin gözünde o hâlâ bir 'yabancıydı'.

Onun hakkında pek bir şey bilmiyorlardı, yaşlı adam sakin, münzevi bir emekli yaşamı sürüyordu ve pek dostu da yoktu. Onun hakkında tek bildikleri Kraliyet Donanması'ndan emekli bir erbaş ve tutkulu Sir Walter Scott hayranı olduğu, zamanının çok büyük bir kısmını Whyn Nehri'nde balık avlayarak geçirdiği. Genelde sessiz, sakin bir insan olmasına rağmen biri ona bu sportif faaliyeti sırasında karışır, hele de kızdırırsa, bunun karşılığını korkunç, tüyler ürpertici küfürlerle alırdı.

Eğer siz de balık tutmak istiyorsanız ve nehrin kıyısında Neddy Ware'in kendisine çok yakın olduğunuzu düşüneceği bir noktaya konuştandıysanız, sizi şiddetle, en kaba şekilde uyaracağından emin olabilirsiniz. Tabii etrafında yüksek sesle konuşan, bağırان, ev hayvanlarını gezdiren küçük erkek çocuklar olmasına da hiç katlanamıyor ve genç kulaklar en uygunsuz sözcükleri duymak zorunda kalıyorlardı. Hatta bir defasında, köyün grekoromen şampiyonu, güçlü yumruklarıyla övünen genç Harry

Ayres yaşlı adamın avlandığı kıyıya taş atmak gibi delice bir cesarete kapılmış ve evine kireçten farksız bir yüzle, Neddy Ware'in dehşetengiz azarları ve küfürlerinden sinmiş, perişan bir hâlde dönmüştü.

Neddy Ware köyün dışında ıssız sayılabilecek bir noktadaki kulübesinde tek başına yaşıyordu. Dul bir kadın olan Bayan Lambert her sabah birkaç saat evi toplamak, temizlemek ve yaşlı adamın öğlen yemeğini pişirmek için oraya gidiyordu. Geri kalan işleri ise Neddy Ware'in kendisi rahatlıkla hallediyordu.

Bir ağustos sabahı, sekiz yüz metre kadar uzaktaki köy kilisesinin çanı saat dördü çalarken kulübesinden çıktı. Onun alışkanlıklarını bilen köylüler için sabahın bu denli erken bir saatinde kalkıp yola koyulması alışılmadık bir durum değildi. Balıkçılık tutkunu adam sabahın bu erken saatlerinin değerini çok iyi biliyordu, onun favori av yeri olan Whyn Nehri de o saatlerde denizdeki gelgit nedeniyle, denizden yaklaşık on - on bir kilometre uzağa kadar yükselmiş oluyordu. Bu on ya da on bir kilometrede nehir kıvrıla kıvrıla ilerliyor, önce bir yanı alçak kıraç tepeler, diğer yanıysa ormanlarla kaplı bir vadiden geçiyor, ardından da son yedi buçuk kilometrede düz, düşük rakımlı bir araziden geçerek yolculuğunu Whynmouth kanalında sonlandırıp, denize dökülüyordu. Whynmouth güneyin en sevilen, favori tatil yerlerinden biriydi. Nehrin ağzında küçük bir de liman vardı.

Whyn Nehri'nin suları denizde 'büyük' ya da 'küçük' gelgit⁴ olmasına göre her gün iki kez yükselip alçalır, deniz tamamen yükseldiğinde ya da tamamen alçaldığında da iki saat boyunca hareketsiz kalırdı. Tabii bunun balık tutma zamanı üzerinde de

4 Ay ve Güneş aynı doğrultudayken çekim güçleri birbirine eklenince kabarma daha fazla olur. Bu duruma büyük gelgit denir. Ay ve Güneş birbirlerine dik doğrultuda oldukları zamanlarda ise çekim güçleri birbirini zayıflatır ve kabarma daha azdır. Bu durum ise küçük gelgit şeklinde isimlendirilir.

büyük etkisi oluyordu. O sabah da Neddy Ware erkenden nehrin kıyısına gitmeyi planlamıştı, çünkü nehir gelgit etkisiyle yükselmeye ve dalgalanmaya başlamıştı bile.

Kulübesinden çıktı, yolun yarısını 'Lingham Hangar Koruması'nın içindeki dönemeçli yoldan geçerek tamamladı, ana caddeden karşıya geçti ve nehrin kıyısına doğru ilerledi. Oldukça ileri bir yaşta idi, yıllar ondan pek bir şey alıp götürmemişti, zindeydi, kömür karası saçlarında yalnızca bir tutam ağarmış saç vardı. Sağlam yapılı, güçlü, tertemiz tıraşlı, yüzünün her iki yanında, kulaklarının hemen önünde eski moda uzun kıvrık gür favorileri olan, esmer, yanık tenli, keskin hatlı, dolgun dudaklı, meraklı, kurnaz ve derin gri gözleri olan bir adamdı. Yünlü kumaştan eski donanma mavisi bir takım elbise giymişti, başında ise -her zamanki gibi- siyah bir melon şapka vardı. Oltaları, balık ağı ve içinde hobisiyle ilgili her tür malzemenin bulunduğu büyük geniş sepeti de yanındaydı.

Nehrin yeşil çimenlik kıyısına vardı, malzemelerini yere bıraktı, artık kararmış olan kil taşı piposuna -öncesinde avuçlarının arasında ovuşturduğu- tütününü ağır ağır doldurdu ve piposunu yaktı. Tüm bunları yaparken gözleri hep hareketlenen nehirdeydi.

Tam bulunduğu noktada, nehir U çiziyor, keskin bir dönemeçle yön değiştiriyor, sola dönüyordu, kendisi nehrin karşı kıyısında yani sağ tarafındaydı. Sola doğru uzaklaşan nehir bir tarafta dümdüz çayırlar, diğer tarafta alçak tepelerin arasından akıyordu. Sağda düz ovalar, tarlalar vardı. Nehrin kıyıları uzun sazlarla kaplıydı. Ware'in bulunduğu noktada gelgitle yükselen sular ona doğru akıyordu, sonra da dönemecin etrafından dönüp, anaforlarla yön değiştiriyorlardı.

Ware ilk olarak bir önceki akşam suya attığı, uçlarını kıyıdaki küçük bir ağacın budaklı köklerine bağladığı üç ya da dört yılın

balığı tuzağını karaya çekti. Tuzaklardan ikisinde makul sayılabilecek boyutta yılan balıkları vardı. Titizlikle kaygan, kıpır kıpır balıkları kancalarından bükerek çıkardı, balıklara bulaşan balçığı temizledi. Sonra yavaşça oltalarından birinin parçalarını birbirine taktı, makarasını ve ucunu yerine yerleştirdi, solucanları taktı ve oltayı nehre salladı. Kısa bir süre suların arasında bata çıka yüzen, girdaplarda dönen, balık yeme geldiğinde bir an gözden kaybolup sonra yeniden ortaya çıkan şamandırayı izledi.

Etrafına bakındı. Sonra birden oltasının şamandırasına duyduğu ilgi kayboldu. Görebildiği kadar dönemecin ötesine bakmaya çalıştı, orada dikkat çekici bir karartı vardı. Sonra yavaş yavaş bunun akıntıyla sürüklenen küçük bir sandal olduğu ortaya çıktı. Ama sandalda bir tuhafılık vardı, kürek yoktu. Sanki yükselen sulara kapılmış, gidiyordu.

Yaşlı denizci sandalı hemen tanıdı.

“Ah!” diye mırıldandı. “Rahibin sandalı.”

Lingham Köyü'nün rahip evi, yanındaki kilisesiyle köyden uzakta, ana caddenin öbür tarafında, nehrin yaklaşık sekiz yüz metre kadar uzağında, kıyıdaydı. Kiliseden dik bir yamaçla nehre iniliyordu ve tam o noktada da tahtadan derme çatma bir iskele vardı. Rahibin sandalını uygun koşullarda kullanmak üzere pruvasının bu iskeleye ya da palamar babasına bağladığını, hatta bazen oradaki kayıkhanede kızağa çektiğini biliyordu. Karada ahşap bir kayıkhanesi bulunan tahta derme çatma bir iskeleydi bu, ama yaz aylarında, özellikle de Rahibin oğulları okuldan eve döndüklerinde sandal genellikle nehirde kalıyordu.

Sandal iyice yaklaşınca, Ware oltasını yere bıraktı. Teknede biri vardı, şimdi bunu görebiliyordu ama bu her kimse oturmu-yordu; sandalın arka tarafında, yerde yatıyordu.

Tekne epey yaklaşmıştı, ondan yalnızca kırk beş metre kadar uzaktaydı. Gelgitle yükselen suların akıntısı anafolla birlikte san-

dalı dönemecin karşı kıyısına doğru sürüklüyordu. Nehri çok iyi tanıyan Neddy Ware bu gidişle teknenin uzaklaşacağını, ona ulaşamayacağını anladı. Eski bir denizci olmasından kaynaklanan çevikliği sayesinde bir an bile zaman kaybetmedi. Sepetine uzanarak ağır, kurşun zokasıyla birlikte kangal yaptığı yılan balığı halatlarından birini aldı. Her an hamle yapmaya hazır şekilde kangalı açtı, halatın fazlalığını çimenlerin üstüne attı ve nehrin kıyısındaki çimenlik alanda hazır olda bekledi.

O sırada sandal kıyıya on metre kadar yaklaşmıştı. Ware büyük bir ustalıkla kurşun zokayı sandalın içine fırlattı ve kıyı boyunca akıntıya karşı yürümeye başladı, bu arada ustalıkla halatı kendine doğru çekiyordu. Sonunda, sandalı kendi bulunduğu kıyıya yaklaştırmayı ve pruvasından yakalamayı başardı. Pruvaya bağlı halatın uç kısmı suyun içinde yüzüyordu. Onu dışarı çekip baktığında ipinin kesilmiş olduğunu gördü.

Sandalı hemen bir ağaç köküne bağladı. Sandal, kış tarafı akıntıyla sürüklenerek savruldu, kendi etrafında döndü ve kıyıya oturdu. Ware sandala bindi. Ardından dizlerinin üzerinde çöktü, sandalın arka kısmında yatan adama baktı.

Adam sırtüstü yatıyordu, kolları yanlarındaydı, bacakları kıvrılmıştı. Hareketsizdi. Altmış yaşlarında, ağarmış kısa saçlı, bıyıklı, gür sivri sakallı bir adamdı. Koyu renkli, açık gözleri bir noktaya sabitlenip kalmıştı. Üzerinde şık bir takım elbise ve kahverengi bir palto vardı, paltonun önü açıktı ve buradan kanla kaplı beyaz gömleğinin önü görülüyordu.

Ware, sandalın oturaklarından birine oturup dikkatle sandalı inceledi.

Kürekler sandalın içindeydi, metal ıskarmozlar açılmamıştı. Adamın başında şapkası yoktu fakat tekne de bir şapka *vardı*. Bay Mount'un her zaman taktığı türde yuvarlak, siyah bir rahip şapkası.

Neddy Ware etrafı gözden geçirdikten sonra tekneden indi ve saatine baktı. Beşe on vardı. Küçük tekneyi sahile bağlı şekilde bırakarak hızla nehirden birkaç yüz metre mesafedeki anayola doğru koştu ve köye gitti.

O sırada, çalışarak geçirdiği yoğun bir gecenin ardından yatmak üzere olan Polis Memuru Hempstead, Ware'in kapıyı çaldığını duyunca pencereden dışarı baktı.

“Ne oldu Bay Ware, bir şey mi var?”

“Korkarım ki çok kötü bir durum.”

Bir anda uykusu dağılan Hempstead yeniden giyindi, aşağı indi ve kapıyı açtı. Ware ona olanları anlattı.

Polis Memuru “Whynmouth'tan Müfettişi çağırmalıyım ve de tabii Doktoru.” dedi. “Merkeze telefon edeyim.” Yeniden içeri girdi.

İki ya da üç dakika sonra döndü.

“Aradım. Biraz sonra arabalarıyla burada olurlar. Şimdi birlikte gidelim, bana tekneyi ve içindekini gösterin. Hiçbir şeye dokunmadınız, yani cesedi hareket ettirmediniz, değil mi? Ya da başka bir şeyleri... Umarım dokunmamışsınızdır.”

Ware homurdandı.

“Ben aptal değilim.”

“İyi o zaman. Etrafta birini gördünüz mü?”

“Hiç kimseyi görmedim.”

Sandalın bulunduğu yere doğru hızla ilerledikleri sırada Polis Memuru zaman zaman sorular yöneltiyordu. Akıllı, zeki bir adamdı. Genç yaşına rağmen oldukça hırslıydı, hızla yükselmek istiyor, bu fırsattan mümkün olduğunca yararlanmaya çalışıyordu.

Sonunda nehrin kıyısına vardılar. Polis Memuru teknenin içine ve cesede baktıktan sonra haykırdı.

“Nasıl yani? Maktulün kim olduğunu bilmiyor musunuz, Bay Ware?”

“Sanırım onu daha önce hiç görmedim. Kim olabilir ki?”

“Bu nasıl olabilir, bu Amiral Penistone. Rundel Croft'ta oturuyor, yani nehrin karşı kıyısında, papaz evinin karşısındaki malikânedede. Gerçi burada yaşamaya başlayalı henüz yalnızca bir ay oldu ama... Orayı geçen haziranda satın almıştı. Kendisi köyün yeni sakinlerinden.”

“Ah!” dedi Neddy Ware. “Yani bu Amiral Penistone mu?”

“Evet, ta kendisi. Bakın, bunun Rahibin sandalı olduğundan emin misiniz?”

“Kesinlikle.”

“Tuhaf değil mi? Bu da olayın nehrin *bu* yakasında olması gerektiğini gösteriyor, çünkü buradan Fernton'a kadar köprü yok, orası da beş kilometre kadar uzakta. Sonra rahip şapkası, ona ne demeli? Her neyse... Sandalın buraya doğru geldiğini ne zaman gördünüz?”

“Dört buçuğu biraz geçmişti diyebilirim.”

Hempstead cebinden not defterini çıkararak bir şeyler karaladı. Sonra, “Bakın Bay Ware, bir sakıncası yoksa sizden anayola gidip Müfettiş Rudge'in arabasını karşıalamanızı ve onu buraya getirmenizi rica edeceğim.” dedi.

Ware hemen onayladı.

“Elbette bir sakıncası yok. Yapabileceğim başka bir şey var mı?”

“En azından şimdilik yok.”

Hempstead zeki, kurnaz bir adamdı. Kendi adına araştırma yapmaya başlamadan önce Neddy Ware'in ayakaltından çekilmesini bekledi. Başmüfettişin hemen konuya el koyacağından emindi, o zamana kadar hiçbir şeye dokunmadan yapabileceğini yapmak istiyordu.

Sandala bindi, etrafa bakındı, yaşlı adamın paltosunun cebinden dışarı sarkan, katlanmış gazete dikkatini çekti. Dikkatle gazeteyi aldı, inceledi ve yeniden yerine yerleştirdi.

“Ah.” diye mırıldandı. “*Evening Gazette*’in dün akşamki Londra baskısı. Bunu buradan almış olamaz. Satıldığı en yakın yer Whynmouth.”

Ölü adamın paltosunun tüm ceplerini inceleyebilmeyi çok isterdi, ama yapmaması daha doğru olacaktı. Sandaldan çıktı, nehrin kıyısına oturdu ve bekledi.

Kısa bir süre sonra, anayolda ilerleyen bir araba sesi duyuldu ve hemen ardından da çayırdaki kendine doğru gelen dört adam gördü: Neddy Ware, üniformalı bir polis memuru, normal giyimli iki adam; bunlardan biri adli tabip, diğeryse çavuş-dedektif olmalıydı.

Müfettiş Rudge ince, uzun boylu, soluk tenli, yüzü tertemiz tıraşlı biriydi. Doğruca Hempstead’in yanına geldi.

“Hiçbir şeye dokunmadınız, değil mi?” diye sordu hemen.

“Hayır, efendim.”

Rudge, Doktora döndü.

“Siz işinizi bitirene kadar ben de bir şey yapmayı düşünmüyorum, Doktor.”

Doktor Grice sandala bindi ve cesedi incelemeye başladı. Bundan yalnızca birkaç dakika sonra:

“Tam kalbinden bıçaklanmış, Müfettiş, ince keskin bir şeyle, ince bir bıçak ya da hançer olabilir. Ölüm, anında gerçekleşmiş gibi. Tabii ki otopsi yapmamız gerekecek, otopsi sonucunda bunu daha kesin olarak söyleyebiliriz.”

“Ölüm ne kadar süre önce gerçekleşmiş?”

“Birkaç saat. Muhtemelen gece yarısından hemen önce.”

“Başka bir şey?”

“Şu an için yok, Müfettiş.”

“İyi o zaman. Ben de bir bakayım.”

Müfettiş cesedi çevirdi ve hafifçe kaydırıldı.

“Görebildiğim kadarıyla altında ya da sandalın herhangi bir

yerinde kan izi yok. Bir de ceplerine bakalım... Ah, hayır, soygun amaçlı bir cinayet de değil bu. Altın saat ve kösteği... Para dolu cüzdan... Öyle olsa bunlar olmazdı. Bir de akşam gazetesi, dün akşamki baskı. Bunu not etmeliyiz. Her neyse... Elimizi çabuk tutmalıyız. Hempstead, bana, maktul hakkında neler bildiğinizi söyler misiniz?”

“Kendisi Amiral Penistone, efendim. Emekli. Buraya yakın zamanda geldi. Birkaç ay önce, nehrin karşı tarafındaki Rundel Croft adlı büyük malikâneyi satın aldı. Yaklaşık bir ay önce oraya yerleşti. Sanırım kendisiyle birlikte yaşayan bir de yeğeni var. Ancak orası benim yetki alanımın dışında, efendim.”

“Biliyorum.”

Müfettiş, Ware'e döndü.

“Bu sandalın Rahibe ait olduğunu söylemişsiniz, değil mi?”

“Evet.”

“Gelgitin onu yerinden buraya kadar getirmesi sizce ne kadar sürer?”

“Kırk, kırk beş dakika.” dedi Ware bilgiç bir tavırla. “Tabii suların yükselme hızı bugünkü gibiyse.”

“Anlıyorum. Şimdi asıl sorun onu nasıl götüreceğimiz. Tabii ki akıntıya karşı kürek çekerek sandalı geri götürebiliriz. Ama bunu yapmak istemiyorum. Öncesinde, küreklerdeki parmak izi araştırılması gerekiyor. Neyse bakalız... Rahip evinde telefon var değil mi, Hempstead?”

“Var efendim.”

“İyi. Şimdi oraya gideceğim. Rahibi görmek istiyorum. Oradan Whynmouth'a telefon edip ambulans isteyeceğim. Bu arada Fernton Köprüsü'nden geçip Rundel Croft'a da uğrarız. Siz burada kalın Hempstead, eğer biri gelirse hiçbir şeye dokunmasına izin vermeyin. Siz benimle gelin Çavuş, size ihtiyacım olacak. Eğer rahip evinde tekne bulabilirsek onunla karşı kıyıya geçe-

bilirsiniz. Sizden Amiralın sandalına ve kayıkhaneye göz kulak olmanızı isteyebilirim. Belki siz de gelseniz iyi olur, Bay Ware. Yararınız dokunabilir. Evet, yola koyulma vakti. Haydi, gidelim Doktor.”

Çok kısa bir sürede Müfettişin arabasıyla anayoldan rahip evine inen kısa yola girdiler. Rahip evinin ön kapısı doğrudan nehre bakıyordu, evin önündeki çimenlerse nehrin kıyısına dek uzanıyordu. Tam karşı tarafta ise, kıyıdan yaklaşık yüz metre ileride heybetli, kırmızı tuğlalı, önünde büyük, geniş çimenlik bahçesi ve kayıkhanesiyle tipik bir Tudor malikânesi görülüyordu.

Müfettiş elinde Rahibin şapkasıyla arabadan indi ve zili çaldı; diğerleri de onu izlediler. Kapı kısa bir süre sonra hizmetçi kız tarafından açıldı. Kız üst kattan inmiş olmalıydı. Efendisinin henüz kalkmamış olduğunu söyledi.

“Lütfen ona Müfettiş Rudge’ın kendisiyle acilen konuşmak istediğini söyler misiniz? Kendisini rahatsız ettiğim için üzgünüm ama konu önemli.”

“Söyleyeyim, efendim. İçeri girmez miydiniz?”

“Hayır, teşekkürler. Burada beklerim.”

O anda bir ses duyuldu.

“Hey merhaba, siz polissiniz, değil mi?”

Müfettiş hızla döndü. Çimenlerin üstünden onlara doğru yaklaşan iki delikanlı vardı, yaşları on altı ve on dört civarında olmalıydı. Gri flanel şort giymişlerdi. Gömleklerinin yakası açıktı ve ellerinde havluları vardı. Müfettişi merakla süzüyorlardı.

“Evet, öyleyim.”

“Tanrım.” dedi delikanlılardan büyük olanı. “Tam da istediğimiz gibi, değil mi Alec? Keşke başka bir şey dileseymişiz. Bakın serserinin biri sandalımızı yürütmüş, pruva ipini kesmiş. Siz de duydunuz, değil mi? Buraya gelme nedeniniz bu, değil mi?”

Müfettiş hüzünle gülümsedi.

“Evet, buraya gelme nedenim bu, genç baylar. Sandalınız için endişelenmenize gerek yok, bulundu.”

“Yaşasın.” diye bağırdı delikanlı. “Onu çalan ahlaksızı yakaladınız mı?”

“Henüz değil.” dedi Müfettiş Rudge anlamlı anlamlı sırıtarak. “Bu o kadar da kolay olmayabilir. Başka tekneniz var mı?”

“Yalnızca eski bir sal... Kayıkhanede.”

“Siz iki delikanlı yardımcım Polis Memurunu onunla nehrin karşın kıyısına geçirebilir misiniz? Kendisi Rundel Croft’a bir göz atmak istiyor da.”

“Elbette.” Peter Mount adlı çocuk hayran hayran Polis Memuruna baktı.

“Bir tür soruşturma, öyle mi? Pekâlâ. Size yardımcı olacağız. Herhâlde Amiral Penistone’un sandalımızı çaldığını düşünmüyorsunuz, değil mi? Daha dün gece evine kendi sandalıyla gitti. Akşam yemeğinde buradaydı da.”

“Ah öyle mi? Hayır, kendisinden kuşkulandırmıyoruz. Neyse... Sizden istediğimi yapacak mısınız?”

Alec, Çavuş Appleton’a dönerek, “Haydi gelin.” dedi. “Sular çok yükseliyor, akıntı çok fazla, ama sizi oraya sağ salım götüreceğimizden emin olabilirsiniz.”

İki delikanlı yanlarında Polis Memuruyla kayıkhaneye gittiler.

O sırada Rahip de evinden çıkmış, yanlarına gelmişti. Elli yaşlarında, orta boylu, iyi yapılı, keskin hatlı ve saçları kısmen ağarmış oturaklı bir adamdı.

“Günaydın, Müfettiş. Günaydın, Doktor Grice. Ah siz de mi buradaydınız, Ware. Sabahın bu erken saatindeki ziyaretinizin nedenini öğrenebilir miyim?”

Soruyu doğrudan Müfettişe yöneltmişti.

“Açıklayacağım, Bay Mount. Bu şapka sizin mi?”

Rahip şapkeyi alıp inceledi.

“Evet, kesinlikle öyle.”

“O zaman bana bunu en son ne zaman taktığınızı ya da gördüğünüzü anımsadığınızı söyler miydiniz?”

“Elbette. Tam olarak dün akşam, onu yirmi geçe.”

“Nerede?”

“Çok gizemli bir şekilde konuşuyorsunuz, Müfettiş. Sizi anlamıyorum. Fakat açıklayayım. Tam karşıda oturan komşum dün akşam yeğeniyle birlikte bize akşam yemeğine gelmişti. Buradan saat on gibi ayrıldılar. Onları yolcu etmek için nehrin kıyısına indim ve o sırada şapkam başımdaydı. Amiral sandalına binip yeğeniyle birlikte nehri geçtiği sırada küçük çardağında oturup bir pipo içtim. Şapkamı çıkardım ve hemen yanımdaki sandalyenin üstüne bıraktım, sonra eve dönerken dalgınlıktan yeniden takmayı unuttum. Eve döndüğümde antredeki saate baktım, onu yirmi geçiyordu. Peki, şimdi sizden bana bütün bunları neden sorduğunuzu öğrenebilir miyim? Neler oluyor?”

“Anlatacağım, Sayın Peder. Bu şapka bu sabah erken bir saatte sandalınızın içinde bulundu. Sandal akıntıda sürükleniyordu. Ve içinde de karşı komşunuz, Amiral Penistone’un cesedi vardı... Kendisi öldürülmüş, Bay Mount.”